

Rigsdagstidende.

1853. Forhandlingerne paa Landstinget. № 55.

Femte Session.

42de Møde.

Lørdagen den 17de December.

(Forts.)

Madvig (fortsat): Efter hvad jeg nu har udviklet, vil man see, at $\frac{1}{10}$ er et meget betydeligt Quantum, især da man maa erkende, at Salget ikke strax kan gaae glat fra Haanden, men at der vil kræves en ny Betænkningstid for Bestdterne og en længere Betænkningstid for Fæstterne, førend de beslutte sig til at modtage Godset til den tilbudte Priis, og forinden de see sig istand til at tilveiebringe, hvad der fra deres Side skal tilveiebringes. Nu er det foreslaaet, at hvis Beretningen skulde give det Resultat, at ikke $\frac{1}{10}$ af Fæstegodsset var afhændet, saa skal Ministeriet gjøre Forslag, ikke om, hvorvidt der fra Statens Side kan være Noget at foretage i saa Henseende, — men Forslag om, hvad der fra Statens Side kan være at foretage — ikke for at fremme, men for at sikre Overgangens Sværfsættelse i Løbet af de 10 følgende Aar. Hvor kort dette Tidsrum af 10 Aar er, er allerede udtalt af den ærede 2den Landstingsmand for 6te Kreds (Vardensleth). Det er naturligt, at der ikke kan være Tale om nogen anden Forholdsregel end en meget streng Tvangsforholdsregel, en Forholdsregel, som maafee endogsaa kan være overordentlig ugunstig for Fæstterne, naar den skal medføre, at alt Fæstegods af den Art skal i Løbet af 10 Aar være afhændet, altsaa i Gjennemsnit maafee en 20 Aar, førend en heel Deel af de nugældende Fæstecontracter er udløben. Nu er det ganske besynderligt, at man lægger det i nogle Enkeltes Hænder, som ikke høre til den lovgivende Magt, at kunne paalægge Regjeringen at fremkomme med et bestemt Lovforslag; thi

det er jo aabenbart, at det lægges i Hænderne paa Majoratsbestdterne og vedkommende Fæsttere at tvinge Regjeringen til om halvandet Aar at fremkomme med et bestemt Lovforslag. Naar nemlig Majoratsherrerne ikke ville sælge, eller Fæstterne ikke ville købe, skal der fremkomme et Forslag om en Tvangslov, idetmindste for disse Godsets Vedkommende, og et saa strengt Lovforslag, som her er antydet, hvorved alt Fæstegods ved disse Eiendomme skulde være afhændet i Løbet af 10 Aar. Det er dog aabenbart, troer jeg, at det er alderes stridende mod alle Lovgivningsprinciper at overlade det saaledes til en vis ringe Deel af Befolkningen udenfor at bestemme, hvilke Lovforslag der skulle forelægges. Det er ogsaa besynderligt nok at bestemme, at et vist Forslag skal forelægges, naar man dog ikke tillige kan bestemme, at dette Lovforslag skal gaae igjennem. Jeg vil nu ikke sige, hvilken af de 2 interesserede Parter der kunde foranledige, at Ministeriet maatte forelægge den bestemte Lov. Det kunde jo være, at det blev Majoratsbestdteren, men det forekommer mig virkelig ogsaa efter de menneskelige Forhold i Almindelighed at være meget sandsynligt, at Fæstterne vilde være dem, der vilde paatage sig Skylden derfor, fordi det er ganske naturligt, at Fæstterne maae behøve lidt Betænkningstid, førend de kunne gaae ind paa de Vilkaar, som maafee først i Slutningen af den nævnte Periode kunne blive dem tilbudne, og førend de kunne være istand til at modtage dem; og, naar der nu udtrykkeligt staaer i Baggrunden, at, naar ikke $\frac{1}{10}$ af det vedkommende Fæstegods er afhændet inden 15 eller 16 Maanedes, efterat Loven er udkommen, det da skal fremtvinges, at det skeer i Løbet af 10 Aar, saa maatte dog i min Tanke de vedkommende Fæsttere være lidt